

MASTEROPPGAVE

Emnekode: KRO5003

Navn: Sivert Arne Rodum

En kvalitativ studie om undervisningspraksis i toppidrett fotball, sett i relasjon til John Deweys læringsteori.

A qualitative study of teaching practice in top-class soccer, seen in relation to John Deweys learning theory.

Dato: 18.05.22

Totalt antall sider: 44

Sammendrag

Denne studien har som hensikt å undersøke i hvor stor grad lærere legger til rette for læring basert på John Deweys prinsipper. Studien baserer seg på lærere som underviser i toppidrett fotball i videregående skole. Forskningsprosjektet har blitt gjennomført med kvalitativ forskningsmetode, og intervju har blitt brukt i innsamlingen av data. Det er blitt søkt svar på om lærere i faget følger Deweys prinsipper for læring i undervisningen i toppidrett fotball. Det teoretiske rammeverket har i stor grad omhandlet erfaringslæring, problemløsning og refleksjon.

Funnene i studien viser at lærerne i stor grad følger Deweys prinsipper for læring. Dette begrunnes ved at lærerne gir uttrykk for at problemløsning og refleksjon er en stor del av treningshverdagen. Lærerne i studien bruker lite isolerte tekniske øvelser uten taktiske moment. Denne studiens deltakere bruker i stor grad øvelser som inkluderer med- og motspillere, og også en del problemløsningsøvelser der elevene i lag/grupper må finne den beste og mest hensiktsmessige løsningen. Lærerne begrunner sine valg ved at fotball er en kompleks idrett hvor de fleste situasjoner er ulike, og at det derfor gir best læring at elevene ikke blir fortalt løsningen på øvelser. Det at elevene skal få utforske i forkant av rettleiding fra lærer, er noe lærerne peker på som viktig. Lærerne i studien har flere likhetstrekk når det gjelder deres måte å hjelpe/veilede. Deres veiledning kan oppsummeres som en spørrende tilnærming hvor elevene selv får reflektert rundt handlingsvalg.

Abstract

The purpose of this study is to investigate to what extent teachers facilitate learning based on John Dewey's principles. The study is based on teachers who teach top-class football in high school. The research project has been carried out using a qualitative research method, and interviews have been used in the collection of data. Answers have been sought as to whether teachers follow Dewey's principles for learning in the teaching of top-class football in high school. The theoretical framework has largely dealt with experiential learning, problem solving and reflection.

The findings of the study show that teachers to a large extent follow Dewey's principles of learning. This is justified by the fact that the teachers express that problem solving and reflection are a large part of the everyday training. The teachers in the study use little isolated technical exercises without tactical aspects. The participants in this study often use exercises that include teammates and opponents, and also a number of problem-solving exercises where the students in teams/groups must find the best and most appropriate solution. The teachers justify their choices by saying that football is a complex sport where most situations are different, and that it therefore provides the best learning that the students are not told the solution of the exercises. The fact that the students should be allowed to explore in advance, with guidance from the teacher, is something the teachers point out as important. The teachers in the study have several similarities when it comes to their way of helping/guiding. Their guidance can be summarized as a questioning approach where the students themselves get to reflect on action choices.

Forord

5 lærerike år som student ved Nord Universitet går nå mot slutten, og markeres med denne masteroppgaven. Flinke forelesere og et generelt godt læringsmiljø har gitt mye glede, lærdom og moro i tiden som student. Det å ha blitt kjent med medstudenter med samme lidenskap for fysisk aktivitet har også vært med å bidra til at disse 5 årene har gitt mye glede og moro.

Vil rette en stor takk til Arne Sørensen for god hjelp med oppgaven, og engasjerende samtaler om både fotball, kroppsøving og andre mindre vesentlige emner. En dedikert mann som ønsker det beste for sine studenter, og har vært til stor hjelp både faglig og motivasjonsmessig i årene som lektorstudent. I tillegg ønsker jeg å takke alle deltakere i studien. Det har vært veldig lærerikt å intervju og snakke med lærere som har en ekte lidenskap for fotball og spillerutvikling. Det er noe jeg vil ta med meg videre i både arbeidslivet og livet generelt.

Har i denne perioden også jobbet en del som lærer, og vil i den forbindelse sende en takk til gode kollegaer som har lagt godt til rette for å kombinere skole og jobb. Steinkjer FK har også vært til god hjelp gjennom kombinasjonen av trenerjobb og oppgaveskriving. Trener- og lærerjobb har gitt avbrekk og faglig påfyll som har vært positivt for meg som student.

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	i
Abstract	ii
Forord	iii
1.0 Introduksjon	3
1.1 Bakgrunn for valg av tema	3
1.2 Problemstilling	3
2.0 Teori	4
2.1 John Deweys teori om læring	4
2.2 Læring	6
2.3 Toppidrett i videregående skole	7
2.3.1 Toppidrett i videregående skole i dag	7
2.3.2 Læreplan og kjerneelement	8
2.4 Fotballteori	8
2.4.1 Possession	8
2.4.2 Fotballferdighet og ferdighetsutvikling	8
2.5 Tidligere forskning	9
3.0 Metode	12
3.1 Vitenskapsteoretisk tilnærming	12
3.1.1 Paradigme	12
3.1.2 Hermeneutikk	12
3.1.3 Forforståelse	13
3.2 Valg av metode	13
3.3 Tillatelse fra NSD	14
3.4 Utvalg	14
3.4.1 Samtykke og informasjon om rettigheter	14
3.5 Intervjuguide	15
3.6 Pilotintervju	15
3.7 Datainnsamling	16
3.7.1 Gjennomføring av intervju	16
3.7.2 Opptak av intervju	16
3.8 Transkribering	16
3.9 Kvalitetsvurderinger	17
4.0 Resultat	18
4.1 Informantene	18
4.1.1 Lærer 1	18
4.1.2 Lærer 2	18

4.1.3 Lærer 3	19
4.1.4 Lærer 4	19
4.1.5 Lærer 5	19
4.2 Treningen som gjennomføres	20
4.3 Problemløsning	20
4.4 Refleksjon som en del av læringen	21
4.5 Bevissthet rundt egen utvikling	22
4.6 Hvordan lære mest mulig, og hva bør læres?	23
5.0 Diskusjon	24
5.1 Begrensinger i forskningen og veien videre	28
5.2 Praktiske implikasjoner og konsekvenser	29
6.0 Konklusjon	30
7.0 Referanser	31
8.0 Vedlegg	34
8.1 Informasjonsskriv til lærere	34
8.2 Godkjenning fra Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste (NSD)	36
8.3 Intervjuguide	38

1.0 Introduksjon

Problemområdet for denne mastergradsstudien er toppidrett fotball i videregående skole. Studien vil se nærmere på hvilke valg lærere/trenere tar for å legge til rette for læring, med utgangspunkt i John Deweys teori om læring.

1.1 Bakgrunn for valg av tema

Toppidrett fotball i videregående skole er et tema som er veldig interessant på grunn av utdanningen som lektor i kroppsøving og idrettsfag. I tillegg ligger en stor lidenskap for fotball i bunn. Det å kunne se nærmere på hva lærere i faget vurderer som viktig, og å se om skoler arbeider på ulike måter vil være spennende.

Ulike videregående skoler har ulike lærere/trenere som på bakgrunn av egne erfaringer og kunnskap har egne tanker og metoder for å legge til rette for læring og ferdighetsutvikling. På bakgrunn av dette vil det være lærerikt å høre om hvor bevisste lærerne er på sine valg. Deres valg og prioriteringer vil belyses opp mot relevant teori, og vil kunne skape en større forståelse for hvordan læringsmiljøet i toppidrett fotball er.

Når det gjelder spillerutvikling i toppidrett fotball, er det skrevet en mastergradsoppgave hvor både spillere og trenere peker på at betydningen av trenere er avgjørende for spillerens spillerutvikling (Andresen, 2020). Betydningen av trenere er avgjørende, og i så måte vil det være viktig at disse trenerne/lærerne legger til rette for læring.

1.2 Problemstilling

Denne studien omhandler læring i faget toppidrett fotball i videregående skole. Dette er valgt på bakgrunn av egen nysgjerrighet rundt temaet læring for fotballspillere. Fotballspillere er nødt til å være disiplinerte og høre på hvilke direktiver lærere/trenere har, men hvor flinke er lærere til å legge til rette for at fotballspillerne lærer noe, og ikke bare lærer å høre etter og følge beskjeder. Problemstillingen for denne studien vil derfor være:

«Legger lærere i toppidrett fotball til rette for læring ved å følge Deweys prinsipper for læring i de praktiske skoleøktene?»

2.0 Teori

I dette kapittelet skal vi se nærmere på teori som vil være essensiell for å kunne belyse problemområdet og finne svar på problemstillingen til studien. Teorien vil omhandle det som er vesentlig når det gjelder toppidrett i videregående skole, teori om læring, og tidligere relevant teori vil også bli belyst.

2.1 John Deweys teori om læring

John Dewey sies å være en av de mest sentrale personene blant de progressive pedagogene. Pragmatisme er derfor en betegnelse som vil bli brukt om hans tanker og filosofi. Dewey mente at hans filosofi sin viktigste oppgave var å komme med et bidrag for å kunne løse sosiale problemer. I en slik prosess ble skole og oppdragelse viktige faktorer (Myhre, 1972).

Dewey mente at læring skjer ved aktive prosesser, og at kunnskap og aktivitet hører sammen. I følge Dewey ligger kunnskapen i våre handlinger og den må derfor tas i bruk i praktiske sammenhenger. Manger, Lillejord, Nordahl, & Helland, (2009), sier at han mente at den praktiske delen av opplæringen var like viktig som den teoretiske delen av opplæringen.

Grunntanken i Deweys progressivisme var at individet må være aktivt for at læring skal kunne oppstå. Manger, et al., (2009), sier at læring skjer gjennom rekonstruksjoner av tidligere erfaringer og kunnskap i møte med ny informasjon. På den måten kan læring oppstå overalt, både på skolen, og alle andre steder. Dewey så på læring som en stadig utvikling som aldri vil stoppe. Tidligere hadde kunnskap blitt sett på som endelig, og fokuset i undervisning var lagt på innholdet i stedet for å ha fokus på elevenes måte å lære på (Imsen, 2012).

Begrepet erfaringslæring sto sentralt i Deweys teorier. Derfra kommer blant annet «learning by doing», som er et slagord som Dewey er kjent for. Begreper som handling, erfaring og refleksjon står sentralt innen erfaringslæring (Dewey, 1974).

Erfaringen ble ifølge Dewey sett på som en stor del av læringsprosessen, på bakgrunn av at mennesker gjør erfaringer hele tiden. Disse erfaringene bruker vi til å skape nye erfaringer (Dale, 2001). Dette vil over tid skape erfaringer som gjør at læring kan oppstå. Dewey, (1916), hevdet at erfaringen kan ses og forstås med både passive og aktive element.

Handlingen vil være det aktive elementet i erfaringen, og sentralt i denne delen vil være testing og utprøving. Etter den aktive delen vil eleven som utfører den gitte bevegelsen eller aktiviteten kunne få bruk for den passive delen, som innebærer refleksjon. Læring vil først

kunne oppstå når begge disse elementene er på plass. Læring vil ikke kunne skje kun ved erfaringen, men først når refleksjonen er en del av det.

Dewey var opptatt av sammenhenger mellom menneskers læring og det sosiale miljøet hvor læringen skjer. Dette innebærer hvordan mennesker lærer i samhandling med andre mennesker. Manger, et al., (2009), sier at etter at læring har foregått i det sosiale miljøet, så fortsetter denne læringen individuelt. Sammenhengen mellom det sosiale og det fysiske var ifølge Dewey helt essensielt, altså at man blir opplært til situasjoner som oppstår i livet (Imsen, 2012). Dewey mente at elever skulle opparbeide seg kunnskap som skulle kunne brukes i reelle situasjoner. Slik vil det også være hensiktsmessig å tenke når det gjelder toppidrett fotball, altså at elever lærer hvordan toppidrettslivet er, med tanke på både det som skjer på og utenfor banen.

Når det gjelder refleksjon, opererte Dewey, (1996), med flere ulike grader av refleksjon. Det lave refleksjonsnivået er ofte knyttet til «learning by doing». «Learning by doing» handler om det å mislykkes med noe som er relativt enkelt, før man reflekterer over hva som gikk galt, og deretter endrer noe i gjennomføringen, til man etter hvert klarer å mestre den gitte oppgaven. Et høyere refleksjonsnivå vil i større grad ha en detaljert forbindelse mellom virkning og årsak (Dewey, 1996). Ronglan, (2021), sier at et høyere refleksjonsnivå vil kunne få en verdi som også går forbi den konkrete situasjonen. I lys av dette vil det være hensiktsmessig å gi eleven/utøveren mulighet til å reflektere for å best mulig legge til rette for læring.

Som tidligere nevnt mente Dewey at læring var avhengig av at individet selv gjorde seg en erfaring av en handling. Veien til et vellykket innlegg i fotball vil altså være avhengig av at man prøver å klare det. I prosessen mot å perfektionere dette innlegget vil det kanskje være mange forsøk som enten har feil lengde eller ikke er presis nok. Det unike i en slik situasjon er at man ved hvert forsøk må prøve å gjøre noe annerledes, som gjør at man kanskje er nærmere å klare det. Slik vil man gjøre seg nye erfaringer for hver gang man prøver å slå innlegg, og i den forbindelse skjer læring. Dette er prøve- og feile-metoden, og er en fin måte for individet selv til å finne ut av hva som er den beste måten å løse oppgaven på. I en slik prosess vil erfaringen og refleksjonen sammen skape en forandring i utførelsen og det vil da skje læring.

2.2 Læring

Ulike lærere vil benytte seg av ulike læringsteorier, enten det er bevisst eller ubevisst. Hvordan disse læringsteoriene blir utnyttet i praksis vil være interessant å se nærmere på.

Læring er et fenomen som står helt sentralt i pedagogikkens verden (Kvamme, Kvernbekk & Strand, 2016). I den forstand vil lærere ha en enorm innvirkning på læring, basert på hvordan de utøver sin profesjon. Kvamme, et al., (2016), sier at det er vanskelig å definere læring, men sier at noen forskere fremhever det synlige læringsresultatet. I den forbindelse trekker Kvamme, et al., (2016), fram Kimble (1963) sin definisjon på læring, som sier at læring kan defineres som relativt varige endringer i ferdigheter og kunnskaper som et resultat av erfaring (Kvamme, et al., 2016). Sigmundsson & Ingebrigtsen, (2015), har brukt nesten samme definisjon på læring, og de sier at læring ofte er blitt definert som endring av adferd over tid. Denne definisjonen kan sies å passe inn i mitt problemområde som omhandler læring i fotball og prestasjonsforbedring.

Læring kan oppstå både eksplisitt og implisitt. Implisitt læring innebærer at læringen skjer uten at man får detaljerte handlingsregler og detaljer for det som skal læres (Ronglan, 2021). Slik læring vil legge til rette for refleksjon og utprøving av ulike teknikker for å utføre oppgaven. Denne implisitte læringen er ofte hentet fra lekaktiviteter og andre selvorganiserte aktiviteter (Ronglan, 2021). På denne måten vil implisitt læring kunne kobles til Deweys prinsipper for læring.

Landslagsskolen, skoleringsløpet til Norges Fotballforbund, hevder at læring i fotball handler om videreutvikling av evnen til å løse spillsituasjoner (Norges Fotballforbund, 2021). På bakgrunn av dette, bør all aktivitet som foregår på banen inneholde blant annet med- og motspillere og beslutningstaking. På den måten vil treningen som gjøres kobles opp mot spesifisitetsprinsippet, som beskrives som mest mulig likhet mellom trening og kamp/konkurransen. (Bergo, Johansen, Larsen & Morisbak, 2002)

En kartleggingsstudie fra 2018 viser at kroppsøvningsundervisningen ofte er bygd opp rundt at instruksjoner står sentralt (Moen, Westlie, Bjørke & Brattli, 2018). Dette viser at implisitt læring ikke blir brukt så mye. Heller ikke i idrettsperspektiv har implisitt læring blitt mye brukt, men i slike sammenhenger har heller den eksplisitte læringen vært førende. Slik læring innebærer at vi i konfrontasjonen med en ny oppgave vil få visse instruksjoner som skal være til hjelp for å finne løsningen på oppgaven. Ronglan, (2021), sier videre at dette er den

tradisjonelle læringsmetoden innen idrett, og da spesielt ved innlæring av nye ferdigheter eller øvelser.

Læring for fotballspillere vil basert på dette kunne skje både implisitt og eksplisitt. Den implisitte læringen vil trolig i større grad skje i spillsituasjoner der valg må tas på kort tid og i uventede situasjoner, men den eksplisitte læringen oftere vil kunne oppstå ved bruk av isolerte deløvelser og innlæring av nye ferdigheter. Den implisitte læringen vil derfor oppstå uventet i motsetning til den eksplisitte. Deweys prinsipper for læring vil i så måte i større grad omhandle implisitt læring. Basert på denne informasjonen om implisitt og eksplisitt læring skal vi nå se nærmere på en læringsteori som er nært knyttet til implisitt læring.

Deweys teori om erfaringslæring handler om at individet selv skal prøve å erfare og reflektere. Ved bruk av eksplisitt læring er det i mindre grad fokus på å reflektere selv, siden man ved slik læring ofte får hjelp og instruksjon om hva som er den beste måten å løse oppgaven på. På den måten kan Deweys teori om erfaringslæring knyttes opp mot implisitt læring. Moen, et al., (2018), pekte på at kroppsøvningsfaget i 5.-10.trinn er dominert av instruksjoner (eksplisitt læring), og i denne masteroppgaven ønskes det svar på om dette også gjelder for toppidrett fotball i videregående skole.

2.3 Toppidrett i videregående skole

Dette delkapittelet vil se nærmere på hvordan toppidrett i videregående skole er, og vil blant annet ta for seg dagens organisering og læreplan i faget.

2.3.1 Toppidrett i videregående skole i dag

Toppidrettsfagets formål går blant annet ut på at det skal legges til rette for satsing innenfor valgt idrett (Utdanningsdirektoratet, 2020). Ulike videregående skoler tilbyr ulike idretter når det gjelder toppidrett. Toppidrett er et fag som kan velges på alle trinn.

«Toppidrett handler om systematisk og målrettet trening som skal bidra til å øke elevenes bevissthet rundt egen utvikling» (Utdanningsdirektoratet, 2020, s.2) Dette forteller oss at elevene i tillegg til å bli bedre i sin idrett, også skal øke sin bevissthet og kunnskap. Videre vil nettopp dette avhenge av hvordan lærere velger å legge til rette for nettopp ny bevissthet og kunnskap hos elevene. Utdanningsdirektoratet, (2020), sier også at toppidrettsfaget skal oppmuntre elevene til å være blant annet søkende og undrende, samt at faget skal legge til rette for elevmedvirkning. Læreplanen legger en del føringer for hvordan lærere i faget skal

utøve sin egen profesjon, og nettopp derfor vil det være interessant å vite mer om hvordan deres egne erfaringer rundt egen praksis.

2.3.2 Læreplan og kjerneelement

Toppidrettsfaget har egen læreplan med kompetansemål, som legger føringer for hvordan lærere/trenere skal vurdere elevene. Dette legger føringer for hvordan treningen skal gjennomføres. Læreplanen i toppidrett inneholder også noen kjerneelement som skal ligge til grunn for hverdagen med toppidrett som fag.

Et av kjerneelementene i læreplanen i toppidrett handler om kunnskap om ferdighet, og sier at lærere og andre fagpersoner skal legge til rette for at elevene skal lære om faktorer som påvirker prestasjon. Elevene skal tilegne seg denne kunnskapen gjennom både praktiske erfaringer, fordypning, refleksjon og identifisering. (Utdanningsdirektoratet, 2020, s.2)

2.4 Fotballteori

For å kunne utøve profesjonen sin på en god måte, er det mange ting en lærer/trener på toppidrett fotball må ha kunnskaper om. Dette kapittelet skal se nærmere på relevant teori som omhandler studiens formål og ferdighetsutvikling.

2.4.1 Possession

Begrepet «possession» er en type fotballaktivitet som brukes en del i fotballoplæring. Den handler om spillbasert trening som manipuleres ved å kunne endre blant annet banestørrelse, antall spillere og måten å skaffe poeng på. Possession handler enkelt forklart om å holde ballen i laget, mens motstanderlaget prøver å vinne ballen tilbake. Possession kan brukes for å trene på de fleste momenter som fotball har, i den forstand at slikt spill ofte innehar likhetstrekk til en fotballkamp. Unntak på momenter som ikke øves på er scoring av mål og det å nekte motstanderen å score. Poeng kan gis på mange måter, ofte ved at laget klarer X antall pasninger uten at motstanderen har hatt ballen.

2.4.2 Fotballferdighet og ferdighetsutvikling

Ferdighet er en fellesbetegnelse for kombinasjonen av tekniske og taktiske ferdigheter, og er ofte det som ligger til grunn for en prestasjon (Gjerset, Nilsson, Wulf Helge & Enoksen, 2015). Videre sier de at det er mange andre ting som omhandler fotballferdighet, blant annet persepsjon og beslutningstaking (Gjerset, et al., 2015). En annen definisjon på fotballferdighet sier at det handler om å gjøre «hensiktsmessige handlingsvalg og handlinger for å skape og utnytte spillsituasjoner til fordel for eget lag.» (Bergo, et al., 2002).

Dette forteller oss at ferdighet er et utrolig vidt begrep, som gjør at det er mye en lærer på toppidrett fotball må ta hensyn til når man skal legge til rette for ferdighetsutvikling. Gjerset, et al., (2015), sier at ferdigheter kan utvikles gjennom øving. Denne øvingen er essensiell, men hva øvingen skal gå ut på blir avgjørende. Skal det være størst fokus på den rene fotballteknikken, altså det som handler om innsidepasninger, mottak, medtak, etc., eller skal man se på de andre delene av fotballferdighet, som persepsjon og beslutningstaking.

Bergo, et al., (2002), sier videre at handlingsvalg og handlinger i fotballitteratur blir omtalt som taktikk og teknikk. Begrepene taktikk og teknikk blir ifølge Bergo, et al., (2002), i for stor grad skilt fra hverandre. Dette forteller oss at handlingsvalg og utførelse av handlinger har stor sammenheng, og dette faktum bør være med å sette en standard for hvordan treningen bør se ut.

Med utgangspunkt i teorien til John Dewey om erfaringslæring er det, uansett hva man trener, vesentlig å gjøre seg opp en erfaring og reflektere rundt den gitte erfaringen. Dette sier oss jo noe om at vanskelighetsgraden på det man trener på må være høy nok til å kunne skape en refleksjon, som Dewey mente måtte være til stede for å kunne oppnå læring.

2.5 Tidligere forskning

Det vil i dette kapittelet bli sett nærmere på tidligere forskning som har hatt fokus på læring, og vil inneholde forskning knyttet til kroppsøving og idrett.

Larssen & Martinsen, (2020), utførte en kvalitativ studie omkring problemløsning. Her så de nærmere på om det var forskjell på problemløsning individuelt og i grupper. Studien fant ut at bruk av problemløsning i skolen fungerte bedre i grupper. Dette kan videre fortelle oss noe om hvordan bruk av problemløsning kan og bør brukes i toppidrettsfaget.

En studie av Lian Hansen, (2021), så nærmere på refleksjon i kroppsøving, og hvordan elever kan bli mer reflektert over læringsmål. Studien inneholdt både kvalitative intervju og kvantitativ klasseundersøkelse for en klasse i 10.trinn. Analysen og resultatene fra studien viser at refleksjon kan gi læring gjennom bevissthet og tenkning. Som følge av refleksjon ble elevene mer bevisst på læringsmål i kroppsøvingsfaget (Lian Hansen,2021).

En artikkel fra 2020 anvender bruk av Deweys teori som en tilnæringsmetode for å oppnå læring i kroppsøvingsfaget (Casey & Quennerstedt, 2020). De sier i artikkelen at bruk av samarbeid i kroppsøvingen gjør at man ikke bare utvikler elevenes ferdigheter, men at

aktiviteten også blir en åpen prosess der elevene reflekterer og påvirker hverandre til å se gode løsninger.

En kartleggingsstudie om kroppsøvfingsfaget viser at bruk av instruksjonsmetoden er dominerende. (Moen, et al., 2018). I studien er elever blitt spurt om hvordan de opplever at læreren underviser, og da har 83,3% av elevene svart at lærerne viser og forklarer «ofte» eller «veldig ofte». Dette kan fortelle oss noe om at elevene ikke får gjort egne refleksjoner og egne erfaringer i aktiviteter, og på bakgrunn av dette kan det tenkes at Deweys teori om erfaringslæring ikke står sterkt i kroppsøvfingsfaget.

En mastergradsoppgave av Konradsen, (2009), peker på at elever i offentlig skole ønsket at det kunne blitt brukt mer tid på spillaktivitet som innebærer med- og motspillere og tilhørende valg. I den samme mastergradsoppgaven ble det i positiv kontekst trukket frem at en av trenerne ved den aktuelle skolen var mer spørrende og la opp til refleksjon. Konradsen, (2009), sier også at spillaktivitet tar liten del i treningshverdagen når det er fotbalsesong, på bakgrunn av intensitet og belastning.

Britisk forskning om kroppsøvfingsfaget på 1980-tallet brukte tradisjonelt halve økta på ren teknisk trening og den andre halvdel ble brukt til spill på full bane (Ronglan, 2021). Resultatene i denne forskningen pekte på at elevene ikke utviklet sin spillkompetanse eller spilleforståelse ved bruk av slik metode og lærerstyrt undervisning med stort fokus på riktig teknikk. En slik tilnærming er ikke ulik den som forekommer i skolen og idretten i dag, og en slik grunnstruktur på trening kan være problematisk når det gjelder læring (Ronglan, 2021).

Forskning om bruk av Deweys teori om erfaringslæring i kroppsøving viste tegn til at refleksjon kan være nyttig. I denne studien ble det konkludert med at bruk av erfaringslæring med tilhørende refleksjoner i kroppsøvfingsundervisningen kan være nyttig (Lie, 2011). Videre ble det påpekt at bruk av refleksjoner i grupper, når det gjelder samarbeid i kroppsøvfingsfaget, vil kunne bidra til et bedre og mer variert læringsmiljø.

Forskning om spillbasert trening for å forbedre fotballferdighet er det mye av. Et review gjorde en sammenfatning av slik forskning, og funnene i litteraturen var at det i lagidretter er positivt å bruke spillbasert trening for å forbedre fotballferdighet (Gabbett, Jenkins & Abernethy, 2009). Bakgrunnen for å dette begrunnes med at studier har vist at en slik metode gir større fordeler når det gjelder læring. Derimot sier Gabbett, et al., (2009), at isolert repeterende teknikktraining gir bedre korttidsforbedring for teknikken. Reviewet peker mot at

bruk av spillbasert trening er en fin måte å trene på persepsjon og beslutningstaking i lagidretter.

Treningsinnholdets betydning for ferdighetsutvikling er blitt forsket på (Fuhre & Sæther, 2020). Funn i studien viser at trenerne har forholdvis lik oppfatning av hvilke ferdigheter som er viktigst å ha fokus på når det gjelder utvikling. Disse ferdighetene omhandler tekniske og perseptuelle-kognitive ferdigheter (Fuhre & Sæther, 2019). Resultatene viser også at det er forskjell i tidsbruk på øvelser uten fokus på persepsjon og spillsekvenser som inkluderer blant annet persepsjon, i favør spillsekvens.

En studie gjort av O`Connor, Larkin & Williams, (2018), observerte barne- og ungdomstrenerne for å se nærmere på hvordan trenerne strukturerte treningene med tanke på å skape utvikling for utøverne. Funnene viser at 40.9% av tiden ble brukt til spillsentrert trening, og 22.3% på det O`Connor, et al., (2018), kaller «training form», som er teknisk trening som ikke er spillsentrert, uten taktiske komponenter som for eksempel med- og motspillere. I tillegg til dette ble 31% av tiden brukt til inaktivitet, som i stor grad omhandler frysing av situasjoner og stopp i spillet for å gi feedback og tips. De anbefaler her å unngå å stoppe spillet så mye, både for å få ned tiden som blir brukt til inaktivitet, men også for å i større grad la utøverne bruke problemløsning som metode (O`Connor, et al., 2018). I tillegg blir det sagt at spillsentrert trening er en god måte å trene på, ettersom utøverne blir utfordret på det å finne løsningene selv gjennom prøving og feiling, og også det at de da lærer av sine feil (O`Connor, et al., 2018).

Forskning viser at bruk av problemløsning i fotball er med å bidra til å forbedre prestasjon, i tillegg til at det simulerer konkurransekonteksten (Hubball & Butler, 2006). De sier at unge utøvere lærer best ved å være aktive deltakere i læringsprosessen. Videre viser forskningen at spillerne foretrekker å lære gjennom spillsituasjoner der de er direkte involvert heller enn ved trenerstyrte instruksjoner. I tillegg viser resultatene at spillere liker minst å lære gjennom refleksjon. (Hubball & Butler, 2006).

3.0 Metode

I dette kapittelet skal vi se nærmere på metodiske valg som ligger til grunn for denne mastergradsoppgaven. Først vil den vitenskapsteoretiske tilnærmingen og forskerens forforståelse bli gjort rede for. Deretter vil metodevalg, utvalg av informanter, intervjuguide og arbeidet med databehandling presenteres. Avslutningsvis i kapittelet vil det presenteres kvalitetsvurdering knyttet til prosjektet.

3.1 Vitenskapsteoretisk tilnærming

Den vitenskapelige tilnærmingen ligger til grunn for all forskning, og den vitenskapelige tilnærmingen vil derfor ha en betydning for hvilken kunnskap forskere søker (Thagaard, 2013).

3.1.1 Paradigme

I prosessen med å utforme dette forskningsprosjektet har det blitt tatt utgangspunkt i et paradigme innenfor idrettsvitenskap. Et paradigme handler ifølge Chalmers, (1995) om teoretiske antagelser, teknikker og lover. Paradigmer er styrende for vitenskap, og i så måte vil det være knyttet til metodiske valg i forskningsprosjektet. I litteratur beskrives ofte tre paradigmer innen idrettsvitenskap, det naturvitenskapelige, det kritiske og det fortolkende paradigmet (Loland & McNamee, 2016). Dette forskningsprosjektet handler om hvordan lærere i toppidrett fotball tar for seg læring sett opp mot Deweys teori om erfaringslæring ved bruk av læreres egne ord, og i den forstand vil det fortolkende paradigmet være hensiktsmessig her.

3.1.2 Hermeneutikk

Når det gjelder det fortolkende paradigmet er hermeneutikk et begrep som er tilhørende. Loland & McNamee, (2016), sier at hermeneutikk handler om fortolkning av data eller tekst og at man ser en mening som del av den større sammenhengen, ofte ved en gjentakelse i prosessen som ser på ulike deler av helheten. I en slik prosess kommer den hermeneutiske sirkel inn (Kvale & Brinkmann, 2015). Den hermeneutiske sirkel kan forklares ved at forskere skaper en dypere forståelse for hver runde med gjennomgang av data. Analysen av data som blir samlet inn i denne studien vil til en viss grad kunne bli påvirket av forskerens forforståelse, og denne forforståelsen vil derfor bli lagt frem.

3.1.3 Forforståelse

Forskere har ofte et engasjement for temaet som forskes på (Tjora, 2012). Dette kan i dette forskningsprosjektet bekreftes av et livslangt engasjement for fotball som inkluderer tre år som elev ved utdanningsprogrammet idrettsfag. Forskerens forforståelse knyttet til denne oppgaven omhandler også et engasjement i en fotballklubb der spillerne er 16-19 år, som også vil være alderen på elevene som intervjuobjektene har ansvar for i hverdagen. Når det gjelder læring og fotballpraksis vil min forforståelse knyttes til egen erfaring som elev. Årene der forskeren gikk på idrettsfag med toppidrett fotball var preget av det forskeren betegner som teknisk trening, som man minnes inneholdt en god del instruksjoner for å fremme den riktige løsningen på oppgaven.

Basert på forforståelsen for denne oppgavens tema, finnes det egne erfaringer og meninger for hvordan fotballpraksisen er i videregående skole. Thagaard, (2013), nevner at dette kan være både en svakhet og en styrke i forskningsarbeidet. Svakheten med å ha en forforståelse kan være at man overser nyanser som ikke gir det forventede svaret knyttet til egne erfaringer og meninger, mens styrken er at man kan skape en større forståelse for situasjonen (Thagaard, 2013).

3.2 Valg av metode

Forskningsmetode er fremgangsmåten som brukes ved innhenting, bearbeiding og analyse av data. Hvilken forskningsmetode som bør velges avhenger blant annet av problemstilling og valg av tema (Sæle & Hallås, 2020). Ved gjennomføring av forskning skilles det ofte mellom to metoder, kvalitativ og kvantitativ. Tatt i betraktning min problemstilling som ønsker å se nærmere på lærere i toppidrett fotball sine tanker om hvordan læring oppstår, vil det være hensiktsmessig å velge kvalitativ metode. Videre sier de at kvalitativ metode bygger på teorier om fortolkning og menneskelig erfaring, der formålet er å prøve å tolke og forstå et fenomen, altså en dypere forståelse av et fenomen (Sæle & Hallås, 2020).

Når det ble bestemt å gjennomføre et kvalitativt forskningsdesign i denne studien, var det fornuftig å gjennomføre intervju med lærere som underviser i faget. Bakgrunnen for valg av intervju i stedet for spørreskjema eller observasjon var flerdelt. Observasjon ble ikke valgt fordi det i studien var ønsket å få en større forståelse for lærernes tanker, og disse vil ikke kommet frem ved bruk av observasjon. Derimot ville observasjon gitt et synligere bilde av hvordan undervisningspraksis er. Spørreskjema kunne også blitt gjennomført, men på

bakgrunn av spørsmålene som skulle besvares ble det valgt intervju. Dette begrunnes ved at intervju gir større mulighet for å kunne stille oppfølgingsspørsmål og gå enda dypere hvis noe er uklart.

3.3 Tillatelse fra NSD

Før datainnsamling kan begynne må søknad til Nasjonalt senter for forskningsdata (NSD) leveres og innvilges. NSD er opptatt av informantenes personvern og sikkerhet, og gir føringer for datahåndtering og personvern i forbindelse med forskning. Søknaden ble innvilget (vedlegg 8.2), og innsamling av data kunne begynne.

3.4 Utvalg

Utvalget i denne studien ble gjort strategisk. Det strategiske utvalget baserer seg på at informanter må ha egenskaper og kvalifikasjoner som passer med mastergradsprosjektets problemstilling (Sæle & Hallås, 2020), samtidig som tid og ressurser også ville begrenset et bredere utvalg.

Det første som ble gjort var å finne ut hvilke skoler i forholdsvis nær avstand som har faget toppidrett fotball, ettersom ikke alle videregående skoler har dette. Da dette hadde blitt kartlagt ble skolene kontaktet for å prøve å finne representanter som underviser i faget. Dette ble gjort blant annet ved å ta kontakt med avdelingsledere og andre med kunnskap om mulige intervjuobjekter.

3.4.1 Samtykke og informasjon om rettigheter

Informantene i studien ble tidlig gjort oppmerksomme på deres rettigheter, ved at de fikk tilsendt informasjonsskriv. Informasjonsskrivet inneholdt, i tillegg til informasjon om studien, informasjon om deres rettigheter omkring personvern og andre rettigheter omkring deres deltakelse i studien. Informasjonsskrivet er inkludert i oppgaven, som vedlegg 8.1. På bakgrunn av at noen av informantene ikke hadde mulighet til å møtes fysisk til intervju, ble det ikke signert samtykkeskjema for informantene i studien. Derimot ble det tydelig lagt frem at det var avgjørende med en signert mail fra informantene i forkant.

3.5 Intervjuguide

For å kunne finne svar på oppgavens problemstilling, er planlegging av intervjuguide viktig. I en slik fase er det viktig å inkludere både åpne og også mer lukkede spørsmål, men samtidig holde seg til et overordnet tema. Dette ble sett på som viktig, på bakgrunn av viktigheten av å få svar på problemstillingen. I tillegg ville åpne spørsmål være viktig for å få frem informantenes egne synspunkter, uten at spørsmålene leder mot bestemte svar. Spørsmålene i intervjuguide ble i hovedsak formulert mot det å la informanten komme med egne refleksjoner omkring egen praksis, og Thagaard, (2013), mener at dette er en viktig del av kvalitative intervju.

3.6 Pilotintervju

Før intervjuene med lærerne i faget ble gjennomført var det hensiktsmessig å gjennomføre et pilotintervju. Dette gjøres for å kunne verifisere at spørsmålene i intervjuguide gir en type svar som intervjuer er på utkikk etter (Dalland, 2007). I denne studiens pilotintervju var det viktig å kartlegge om spørsmålene i intervjuguiden gir svar som kan fortelle meg noe om hvordan Deweys prinsipper for læring ivaretas.

Kvale og Brinkmann, (2015), sier at forskningsintervju læres ved å praktisere intervjuer. I den sammenheng bidro pilotintervju også til en tryggere inngang til rollen som intervjuer. Dette gjelder både det praktiske arbeidet som innebærer lydopptaker, men også selve intervjukonteksten, der man får gjort seg noen egne erfaringer som man kan ta med seg inn i gjennomføringen av intervjuene. Pilotintervju er hensiktsmessig i planlegging av intervju, ettersom det også gir muligheter for å kunne forstå i hvilken retning spørsmål tar og derfor kan «planlegge» oppfølgingsspørsmål eller oppfølgingstema som gir en videre fordypning i intervjuet.

I utvelgelsen av deltaker til pilotintervjuet ble det bestemt å gjennomføre det med en person som i noen grad er relevant. Pilotintervjuet ble gjennomført med en lærer som underviser i kroppsøving på ungdomsskole. Intervjuobjektet i piloten er også fotballtrener for et G19-lag. På den måten vil svarene hans til en viss grad ligne på svarene i de ordentlige intervjuene, og derfor gi en pekepinn på om intervjuguiden er god nok.

I etterkant av pilotintervjuet ble eventuelle oppfølgingsspørsmål kartlagt, slik at informantene i de senere intervju kunne få oppfølgingsspørsmål for videre utdyping.

3.7 Datainnsamling

I etterkant av pilotintervju og endringer i etterkant av det, startet prosessen med gjennomføring av intervju.

3.7.1 Gjennomføring av intervju

De aktuelle intervjuobjektene ble kontaktet via SMS eller e-post. I forbindelse med å planlegge tid og sted, ble det lagt opp til at intervjuobjektene selv fikk medvirke til dette, for å gjøre det enklest mulig for dem. Dette gjorde jeg for å legge til rette for gode intervjusituasjoner. Thagaard, (2013), sier det er hensiktsmessig å ta kontakt med intervjuobjekt på en slik måte som gjør at objektet føler seg trygg og har lyst til å dele sine synspunkter og erfaringer.

Intervjuene ble gjennomført på ulike dager, alt etter hva som passet for informantene. De to første intervjuene ble gjennomført på samme dag, mens resterende ble gjennomført litt senere. Dette vil ikke være av betydning for oppgaven.

3.7.2 Opptak av intervju

For å kunne ha bedre kontroll over datamaterialet, ble det brukt diktafon for å sikre at all viktig informasjon fra informantene ble inkludert. Hoveddiktafonen som ble brukt var en Olympus WS-853, som ble lånt fra Nord Universitets bibliotek. I tillegg til å bruke denne diktafonen, ble det også besluttet å bruke Diktafon-appen, for å lettere unngå at tekniske problemer førte til at data fra innsamlingen forsvant. Data ble oppbevart etter NSD sine retningslinjer for oppbevaring av data. All data vil bli slettet ved studiens slutt.

3.8 Transkribering

Når all data var blitt innsamlet, startet jobben med å gjøre dataen fra lyd til tekst. En viktig del av en slik intervjuprosess er transkriberingen (Kvale & Brinkmann, 2015). Dataprogrammet Nvivo ble benyttet til transkriberingen av intervjuene. Lydklippene ble avspilt mange ganger for å fange opp alle utsagn fra informantene. En krevende prosess med både transkripsjon, og også å fortolke informantenes utsagn. Kroppsspråk er ikke noe som diktafonen får meg seg, så en annen viktig ting å fokusere på under transkriberingen var måten svarene deres kom på. Et eksempel på dette kan være å høre etter om informanten svarer med stor trygghet i stemmen. Slike faktorer ble observert og notert underveis både i intervju og i transkribering.

3.9 Kvalitetsvurderinger

Kvale & Brinkmann, (2015), sier at validitet handler om gyldigheten et forskningsprosjekt har, og om studien undersøker det som ønskes å undersøke. Denne studiens resultater omfatter en viss fortolkning, med tanke på at datainnsamlingen i form av intervju skal tolkes. Det vil derfor være større fokus knyttet til metode, og også hvordan gjennomføringen av analyseprosessen har vært (Thagaard, 2013).

Det er i denne studien blitt gjort forarbeid angående metodelitteratur, som har vært til god hjelp i tolkningen av data. Det er blitt jobbet mye med å finne de riktige spørsmålene i intervjuguiden for å kunne kvalitetssikre at man får de svar som ønskes besvart.

Begrepet reliabilitet handler om en kritisk vurdering av prosjektet, og viser også til spørsmål om andre forskningsprosjekter som anvender samme metode vil komme frem til resultat som er like (Thagaard, 2013). Det vil derfor være viktig å gi en god beskrivelse i metodekapittelet, for å kunne gjøre rede for hvordan resultatene har oppstått og blitt utviklet gjennom studiens oppgavetid. (Thagaard, 2013).

Forskerens forforståelse er blitt klargjort, det er blitt gjennomført pilotintervju, og det er også gjort rede for hvordan innsamling av data og den tilhørende analysen er blitt gjennomført.

4.0 Resultat

Dette kapitlet vil se nærmere på hvilke funn som er blitt gjort i intervjuene. Dette vil innebære blant annet bakgrunnsinformasjon om informantene og deres egne tanker rundt bruk av problemløsning og instruksjoner. Sitater og meninger vil bli lagt frem i dette kapitlet.

4.1 Informantene

For å kunne si noe om informantenes tanker om læring for fotballspillere, vil alle informantene her bli presentert med bakgrunnsinformasjon som potensielt vil kunne være relevant for resultatene.

4.1.1 Lærer 1

Informanten startet med å ta grunnskolelærerutdanning, med fagene matematikk og kroppsøving. Tok etter det en mastergrad i kroppsøving og idrettsvitenskap. Informanten har jobbet med toppidrett fotball ved denne skolen siden 2016, da han var nyutdannet.

Informanten sier selv at det er en relativt liten skole, og at det er ganske få elever med toppidrett fotball, uten å sette et presist tall på dette.

Informanten gikk selv på toppidrett da han gikk på videregående skole, med fotball som spesialitet. I tillegg til dette har informanten også spilt fotball selv, helt fram til midten av 20-årene.

4.1.2 Lærer 2

Informanten har flere steg i utdanningen sin. Begynte med grunnfag, og tok senere mellomfag i idrett. Har i senere tid tatt en mastergrad i idrett, med fysisk trening i fotball som spesialitet. Informanten nevner også at han har undervisningskompetanse i historie og samfunnsfag. I tillegg til den pedagogiske utdanningen, har denne informanten også flere kurs/utdanninger for trenere i idretten. Dette inkluderer blant annet «Topptrener 1» hos Olympiatoppen og UEFA A-lisens, som er den høyeste trenerkompetansen i fotball.

Informanten har undervist i toppidrett fotball sammenhengende siden 1995, med unntak av 1 år. Disse årene med undervisning i faget er spredt på flere ulike videregående skoler i ulike deler av landet. Startet sin trenerkarriere i 1994 og har siden trent mange lag på ulike nivåer og divisjoner. Senior herrer, senior damer og junior (G19) er alle inkludert i trenererfaringen til informanten.

Informanten har også egen erfaring fra toppidrett. Egnerfaringen fra fotball kommer fra spill på krets lag og deltakelse i de fleste divisjonsnivå i seriesystemet. Informanten peker selv på bred erfaring innenfor feltet toppidrett.

4.1.3 Lærer 3

Informanten har studert idrettsvitenskap, og har i tillegg tatt pedagogikk, og årsenheter i norsk og historie. Har undervis i toppidrett fotball i 5-6 år. Underviser kun i fotball, ingen av de andre fagene som tilhører studieretningen idrettsfag.

Informanten har selv erfaringer fra fotball, og har spilt i 3.divisjon og nivåene under. Når det gjelder erfaringer og utdanning som trener, har informanten gjennomført UEFA B-lisens for 1-2 år siden. Informanten har også vært trener i 13-14 år, som har omhandlet G14, G16 og de seneste 3-4 årene et herrelag. Har også vært trener for et futsal lag.

4.1.4 Lærer 4

Informanten er utdannet lektor i kroppsøving og idrettsfag, med norsk som 2.fag. Ferdig utdannet i 2021 og har siden det jobbet ved den aktuelle skolen. Har i tillegg til den pedagogiske utdanningen også trenerutdanningen UEFA B-lisens fra 2021. Den aktuelle skolen som læreren jobber på har ikke idrettsfag, men valgfaget toppidrett fotball.

Har tidligere vært hovedtrener for et damelag i 1,5 år, og nå kombineres jobben på toppidrett fotball med å være trener for et annet damelag.

Informanten har egne erfaringer fra idrettsfag og toppidrett fotball fra da informanten selv var elev på VGS.

4.1.5 Lærer 5

Informanten har flere ulike årsenheter, og har tatt mellomfag i idrett. Har flere andre grunnfag også, og har i senere tid tatt lærerutdanningen med PPU. Begynte å undervise i toppidrett fotball siden 2011. Har også egne erfaringer fra toppidrett som spiller, og har i 10 år spilt på de to øverste nivå i Norge.

I tillegg til den pedagogiske utdanningen har informanten også trenerkurs i form av UEFA B-lisens. Har i tillegg til å være lærer vært trener for et herrelag i 7 år.

4.2 Treningen som gjennomføres

Treningen som gjennomføres kan si oss noe om hvordan læringsprosessen er, med tanke på øvelsesutvalg og gjennomføring av øvelsene. Tekniske øvelser uten taktiske element er noe som i noen tilfeller kan fortelle oss om læringsprosessen. Slike tekniske øvelser kan også gjennomføres etter Deweys prinsipper, men mindre enn andre typer øvelser som inneholder taktiske element. Lærerne som har deltatt i denne studien er ganske enige når det gjelder nettopp bruken av isolerte tekniske øvelser som deløvelser. Derimot bruker de mye possession som deløvelse.

De fleste lærerne gir uttrykk for at isolerte tekniske øvelser ikke er mye brukt. Lærer 2 beskriver bruken av isolerte tekniske øvelser på denne måten:

Det er kun som et brekk i vanlig oppvarming at vi bruker isolerte tekniske øvelser med konkrete instruksjoner, men da er det som en del av oppvarming. Med en gang vi kommer over i pasningstrening og slikt så inkluderer vi alltid taktiske elementer.

Lærer 5 er den læreren som kanskje har en litt annen inngang til isolerte øvelser, og refererer til at de har med en isolert teknisk del for å ha en rød tråd i økta.

Enkelt sagt så deler vi øktene i 3. 1/3 med isolert teknikk, 1/3 med for eksempel possession og 1/3 med spill. Det viktige her er at vi trekker med momentene vi jobber med videre inn i de neste delene, slik at vi har en rød tråd gjennom hele økta.

4.3 Problemløsning

Elevenes evne til å tenke selv er viktig for læringen, og en metode som legger til rette for at elevene selv får utfolde seg og finne løsninger er problemløsning. Når det gjelder bruken av problemløsning som metode i toppidrettsfaget, er de fleste av lærerne samstemte både om hvorfor og hvordan. Lærer 1 forteller bruken av problemløsning på denne måten:

Ganske mye problemløsning vil jeg si, vi har mye possessionspill. Possessionspill har jo mye problemløsning der lagene får i oppgave å holde ballen i laget, uten andre føringer. Så må man jo iblant stoppe opp og se på hva som fungerer og ikke fungerer.

Lærerne er enige om at å starte en aktivitet som possession uten videre føringer er en fornuftig bruk av problemløsning som metode. I tillegg til dette er de også samstemte i at det vil være hensiktsmessig å underveis stoppe spillet. Lærer 5 sier det på en god måte og som også oppsummerer det alle lærerne sier om temaet.

Vi har ofte øvelser der de må løse ting selv, men at vi er med i prosessen for å kunne veilede. Å være litt spørrende i stedet for å fortelle de hva de skal gjøre.

4.4 Refleksjon som en del av læringen

Deweys teori om erfaringslæring innebærer refleksjon som et moment, og det vil i den forbindelse være hensiktsmessig å vite mer om hvordan refleksjonsnivået er hos elevene. Alle lærerne i studien forteller at de, i tillegg til fagsamtaler, har jevnlig samtaler med elevene både før, under og etter treninger. Noe som utmerket seg når lærerne snakket om refleksjon var skillet mellom gutter og jenter, samt ulikheter mellom de ulike klassetrinnene. Lærer 3 forteller det slik når det gjelder refleksjon hos elevene:

De mest modne her hos oss er ganske reflekterte. Ofte er det jentene + de eldste guttene. Vg1-elever er ofte de svakeste på refleksjon, men de blir ofte mye bedre når de har gått her en stund.

Lærer 2 har et ganske likt syn på det, og sier:

Jeg vil trekke frem det store skillet mellom gutter og jenter. Jeg var på et kurs eller noe, da Bjarne Berntsen sa «Den største forskjellen mellom damefotball og herrefotball er at guttene er x gode og tror de er mye bedre. Jentene derimot er x gode og tror de er mye dårligere.» I tillegg er det også ekstremt stor forskjell på Vg1-elever og Vg3-elever. De som kommer fra ungdomsskole og G16-fotball har en veldig lang vei foran seg når det gjelder refleksjon.

Bortsett fra disse tydelige utdragene om kjønn og alder, sier lærerne at det er stort sprik mellom de mest reflekterte og de minst reflekterte. Derimot kommer lærer 3 med et eksempel på noe de gjør ved den aktuelle skolen som kan være med å øke refleksjonsnivået hos elevene.

Vi har innleveringer hvor de skal analysere seg selv. Da bruker vi på høsten å filme når vi spiller 11 mot 11 på trening, og så legger ut video av kampen på nettet. Da får elevene se seg selv fra et annet perspektiv, og finne gode og

mindre gode situasjoner av seg selv. Hadde vi hatt mer ressurser skulle vi gjerne filmet flere kamper de spiller og så diskutert handlingsvalg fra videoer med elevene.

4.5 Bevissthet rundt egen utvikling

Elevenes bevissthet rundt egen utvikling er viktig for å kunne legge til rette for læring hos elevene. I den forbindelse vil lærernes betraktninger rundt temaet belyse læringsprosessene som foregår i toppidrettsfaget.

Alle lærerne peker blant annet på 24-timersutøveren, og hva det kreves for å få ut sitt potensial og bli så god som mulig. I den forbindelse peker flere av lærerne på viktigheten av å ha treningslære som fag, og lærer 4 er tydelig på dette, og peker på mangelen på idrettsfag når det gjelder bevissthet:

Jeg synes det med utvikling og 24-timersutøveren er viktig. I den forbindelse er det litt synd at vi kun har toppidrett fotball som valgfag, og ikke idrettsfag, fordi da synes jeg man går glipp av den helhetlige forståelsen som treningslærefaget gir. Det å vite hva som kreves, med både søvn og restitusjon, altså den helhetlige forståelsen for hvordan utvikling oppstår. Det synes jeg er viktig å få formidlet til elevene.

Når det gjelder det å øke elevenes bevissthet rundt egen utvikling legges det altså stor vekt på å koble sammen teori og praksis, gjennom treningslærefaget og toppidrettsfaget. Dette er det mange som peker på, og for å på en enda bedre måte kunne koblet dette sammen skulle flere av lærerne ønsket at de underviste i både toppidrett og treningslære for alle elevene.

Alle lærerne er samstemte om at det å bevisstgjøre elevene på hva som kreves er en viktig del av jobben deres. Lærer 2 og 4 fremhever også dette ved at de ukentlig jobber med individuelle utviklingsmål. Lærer 2 sier at:

Dette er en fin måte for at elevene selv blir bevisste på hva de må gjøre for å utvikle seg som spillere, og at de her har frihet til å trene på det elevene selv mener de trenger å forbedre. Det vil være en del av det å øke elevenes bevissthet rundt egen utvikling.

4.6 Hvordan lære mest mulig, og hva bør læres?

Lærerne er blitt spurt om hvordan de ville lagt opp en økt som skal legge til rette for mest mulig læring. Dette er noe som kan være med å belyse deres tanker omkring hvordan de mener læring best oppstår. I tillegg til dette har lærerne blitt spurt om det er noen ting de mener er viktigere å lære i toppidrettsfaget.

Når det gjelder hvordan de ulike lærerne ville lagt opp en treningsøkt for å legge til rette for mest mulig læring dukket det opp noen forskjellige svar. Lærer 3 gir uttrykk for at det som læres bort er rettet direkte mot spill 11 mot 11, og sier:

Et eller annet nytt da, for eksempel lært dem hvordan Guardiola bruker innoverbacker i sine lag. Jeg tror at hvis vi hadde brukt en trening på å lære dem det, så hadde nok mange fått seg en aha-opplevelse.

Flere av de andre lærerne hadde en litt annen inngang til at elevene skal lære mest mulig. Lærer 4 ville brukt mye spill i treningen, og sier:

Jeg ville hatt mye spill, men fortsatt hatt fokus på et bestemt tema. Og også at de skal ha fokus på sine egne utviklingsmål. Underveis i spillet ville jeg kanskje brukt en del «frys», for å stoppe opp i situasjoner og stille åpne spørsmål om hvordan de best mulig kan løse situasjonen. Gi elevene visuelle bilder på hvordan situasjoner kan løses. Det er noe jeg føler gir mest læring.

Dette poenget støttes opp av de fleste andre lærerne, der de sier at de ville valgt mye spill med små avbrekk med åpne spørsmål.

Flere av lærerne har stort fokus på å lære å trene riktig. Dette innebærer ikke bare det som gjøres på feltet, men også det som skjer utenfor banen. Flere av lærerne plukker igjen frem 24-timersutøveren og viktigheten av å vite hvordan man skal trene for å bli best mulig. Lærer 2 sier dette er de viktigste som de skal lære bort:

Umiddelbart tenker jeg holdninger, holdninger til trening og alt annet som kan påvirke prestasjon/utvikling. Så er det også viktig med en forståelse for helheten, og helheten innebærer at treningslære er et viktig fag innenfor toppidrett. Treningslære gir en forståelse av hvordan du kan utvikle ulike egenskaper/ferdigheter. Det er innholdet i treningen som er viktig. Du må trene riktig og det får du kunnskap om gjennom treningslærefaget, som er veldig tett knyttet til toppidrett.

5.0 Diskusjon

I denne delen av studien vil resultatene bli diskutert opp mot relevant teori og tidligere forskning. Diskusjonsdelen vil i likhet med resultatdelen bli delt opp i ulike kategorier som skal belyse i hvor stor grad toppidrettslærere følger Deweys teori i de praktiske øktene med toppidrett.

Når det gjelder treningen som ble gjennomført, ser det ut til at lærerne/trenerne følger Deweys prinsipper for læring, og det er også likhetstrekk til annen forskning. Flere av lærerne sier at de bruker minst mulig tid på isolerte tekniske øvelser, men at det vil kunne forekomme som følge av totalbelastning. Studien til O`Connor, et al., (2018), sier at spillsentrert trening er en god metode å bruke, ettersom utøverne her får prøve og feile, og finne sine egne løsninger. Dette støttes opp av Fuhre & Sæther, (2020), som i sin studie fant ut at det er viktig å ha fokusere på teknisk-taktisk trening, som spillsentrert trening er. Bruk av spillsentrert trening stemmer også overens med Deweys læringsteori som omhandler prøving og feiling, og at elevene derfor får gjøre seg erfaringer selv, og så utvikle erfaringene for videre læring. Lærerne gir i stor grad uttrykk for bruk av implisitt læring, som bærer preg av få direkte instruksjoner om hvordan en oppgave skal løses. Lærerne snakker også om fokus på ulike temaer som ligger som ramme for en periode. På den måten har man konkretisert læringen ned til bestemte ferdigheter, samtidig som elevene får en egen frihet til å utøve den bestemte ferdigheten og lære selv.

Lærer 5, som tydeliggjorde at det brukes isolerte tekniske øvelser i sin undervisning, sier at det omtrent er 33% av treningen som går med til nettopp dette. Dette er en større prosentandel enn det O`Connor, et al., (2018), fant i sin forskning, og kan fortelle oss noe om at det er litt for mye tid som brukes på slike aktiviteter. Samtidig er lærer 5 tydelig på at totalbelastning er en viktig del i dette, som kanskje gjør at prosenten med isolerte tekniske øvelser blir høyere. Bakgrunnen for nettopp dette er at øvelser som inneholder taktiske moment ofte kan inneha en høyere intensitet enn isolerte tekniske øvelser. Nettopp derfor vil belastning kunne forsvare lærer 5 sin undervisningspraksis der omtrent 33% av treningen brukes på dette.

Handlingsvalg og utførelse av handlinger har også stor sammenheng (Bergo, et al., 2002), og i den forbindelse er det også hensiktsmessig at treningen som blir gjennomført omhandler situasjoner som innebærer både handling og handlingsvalg. Dette stemmer også overens med det lærerne sier om sin gjennomføring av treningen.

Forskning viser at det i lagidretter er positivt å bruke spillbasert trening for å forbedre fotballferdighet, på bakgrunn av at det i større grad legger til rette for læring (Gabbett, Jenkins & Abernethy, 2009). Dette forteller oss at læring i større grad oppstår ved spillsituasjoner, og kan sammenfattes med Deweys prinsipper for læring. På den andre siden sier Gabbett, et al., (2009), at isolert teknisk trening gir bedre korttidsforbedring for den gitte teknikken. I faget toppidrett ved videregående skole vil det ikke være hensiktsmessig å arbeide på en måte som fremmer korttidsforbedring når det gjelder ferdigheter. Dette kan også støttes opp av Sigmundsson & Ingebrigtsen, (2015), sin definisjon på læring. Det vil i stedet være ønskelig med en varig endring i ferdighet hos elevene. På den måten vil spillbasert trening legge til rette for dette, og spillbasert trening vil ved rett bruk inneholde Deweys prinsipper for læring.

Når det gjelder Deweys teori om erfaringslæring, så er refleksjon noe som spiller inn. Studien til Lian Hansen, (2021), viste at refleksjon kan gi læring gjennom bevissthet og tenkning, og det vil derfor være viktig at elevene har evnen til å reflektere over egen utvikling. Dette kan ses i sammenheng med Casey & Quennerstedt, (2020), sin studie om bruk av samarbeid i kroppsøving, viser at samarbeid fører til refleksjon, og dette er noe som også informantene i denne studien peker på. Det å starte en øvelse med problemløsning, fører til at elevene må samarbeide med hverandre om å finne den beste løsningen. Basert på denne kunnskapen om refleksjon viser det at lærerne følger disse prinsippene, og da også følger Deweys prinsipper for læring.

Basert på forskning er refleksjon læringsmetoden som fotballspillere liker minst (Hubball & Butler, 2006). Dette kan ses i sammenheng med at flere av lærerne uttrykker at mange av elevene ikke er gode på refleksjon. Derimot spiller refleksjon en naturlig rolle i utviklingen deres som utøvere, spesielt når det gjelder handlingsvalg og problemløsning. Dette peker derfor mot at refleksjon er viktig, til tross for at utøvere ikke ser på det som nyttefullt. Det vil i så måte være viktig at lærere og trenere finner gode metoder for å fremme refleksjon hos elevene, for å unngå at deres motivasjon faller.

Flere av lærerne sier også at elevene som går VG1 på toppidrett ofte har lavere refleksjonsnivå. I den forbindelse vil det være hensiktsmessig å bruke oppgaver i treningen som legger til rette for refleksjon. Det vil også være hensiktsmessig å legge til rette for åpne spørsmål i fagsamtaler, slik at elevene også i slik sammenheng får reflektert over egen utvikling. Trening som gjennomføres i henhold til Deweys prinsipper for læring vil derfor

være viktig for å øke refleksjonsnivået hos elever. Refleksjon må ifølge noen av lærerne jobbes mye med, og funnene i studien viser at lærerne arbeider på en måte som fremmer refleksjon.

Lærer 3 informerte om at de ved den aktuelle skolen praktiserer individuelle analyseoppgaver, der elevene får klipp av kamper der de skal analysere seg selv. Informanten peker på at dette er noe de bruker for å øke refleksjonsnivået hos elevene, ved at de får se klipp av seg selv. Dette kan være en fin måte å øke refleksjonsnivået på, men det er ifølge informanten ressurskrevende å få gjennomført. Har man først filmet en fotballkamp som dette, kan det også være hensiktsmessig å diskutere handlinger og handlingsvalg i grupper også, basert på Casey & Quennerstedt, (2020), sin forskning om samarbeid i kroppsøving.

Det å stille åpne spørsmål var noe som lærer 4 var opptatt av. Dette ble begrunnet med at elevene ved en slik inngang får tenkt og reflektert over egen prestasjon selv. Forskning viser at det oftere stilles lukkede spørsmål enn åpne (O'Connor, Larkin, Robertson & Goodyear, 2022). Dette forteller oss at trenere og lærere i mindre grad legger til rette for refleksjon. Lærer 4 viser i så måte at Deweys prinsipper følges, ved at åpne spørsmål legger til rette for refleksjon.

Studien til Larssen & Martinsen, (2020), pekte på at problemløsning i grupper fungerte bedre enn individuell problemløsning. Dette støtter opp Casey & Quennerstedt, (2020), sin forskning om samarbeid. I så måte vil problemløsning og samarbeid være hensiktsmessig å bruke i toppidrettsfaget, ettersom det deles inn i grupper/lag i for eksempel possession-spill, som kan brukes som problemløsning. Et godt eksempel på dette er lærer 1, som eksemplifiserer problemløsning ved å snakke om possession-spill.

Lærer 5 uttrykte også bruk av problemløsning:

Vi har ofte øvelser der de må løse ting selv.

Det at elevene blir satt i situasjoner der de må løse ting selv, gjør at elevene sammen i grupper/lag blir nødt til å samarbeide om å finne den beste måten å løse oppgaven på. Dette vil i liten grad omhandle individuell problemløsning, men i større grad omhandle problemløsning i grupper. Dette er en god bruk av problemløsning basert på forskning om problemløsning og samarbeid, av Larssen & Martinsen, (2020), og Casey & Quennerstedt, (2020).

Basert på Deweys prinsipper for læring, handler læring om å skape erfaringer, refleksjon og samarbeid. I den forbindelse ble informantene spurt om hvordan de ville legge opp en treningsøkt hvor elevene skal lære mest mulig. Der var de fleste informantene enig i at problemløsning er en metode som legger til rette for læring. Dette støttes opp blant annet av lærer 4 som peker på bruk av mye spill som inkluderer med- og motspillere, for underveis å stoppe spillet og stille åpne spørsmål. Dette vil fremme refleksjon hos elevene, som igjen vil være med å bidra til læring.

Lærer 3 hadde en litt annen inngang til læring, og var opptatt av at læringen skulle være konkret inn mot et spillsystem, og beskrev aktiviteten på en måte som i mindre grad omhandlet problemløsning. Det var mer fokus på at det måtte være tydelige beskjeder i forkant og å presse på for at elevene skulle løse oppgaven på nettopp denne måten. Dette vil i liten grad omhandle Deweys prinsipper for læring, i den forstand at det i utgangspunktet ikke lar elevene reflektere over handlingsvalg.

Til tross for dette argumenterte lærer 3 for at dette kunne føre til læring på bakgrunn av at dette er et spillsystem man kan ta med seg videre. I tillegg til argumentasjonen omkring nettopp dette, informerte lærer 3 også om andre aspekt som tyder på at Deweys prinsipper følges. For eksempel var lærer 3 opptatt av at elevene skulle reflektere. I sin forklaring om det konkrete spillsystemet ble også erfaring og refleksjon nevnt. Lærer 3 pekte også på at nettopp dette spillsystemet skulle være med å skape en erfaring for elevene, som de kunne ta med seg videre.

Noe de fleste lærerne informerte om i forbindelse med læring innebar det som også skjer utenfor banen. 24-timersutøveren ble nevnt, og noen av lærerne så på det som et problem at de da ikke underviste i treningslære i tillegg til å ha toppidrett fotball. Lærer 2 sier direkte ut at treningslære er et fag som er knyttet tett opp mot toppidrett. Dette kan altså være en utfordring for skoler hvor det ikke er de samme som underviser i toppidrett og treningslære. Dette kan knyttes opp mot kjerneelement i læreplanen. Kjerneelementet handler om at undervisningen skal legge til rette for læring om faktorer som påvirker idrettsprestasjon, gjennom blant annet erfaringer, fordypning og refleksjon (Utdanningsdirektoratet, 2020, s.2). Dette forteller oss at læring for elevene som går toppidrett fotball også oppstår utenfor banen. Flere av lærerne peker på at mye av grunnmuren legges på utsiden av fotballbanen.

Belastning er noe som bør tas i betraktning når det er snakk om trening generelt. De fleste unge utøverne som går på toppidrett trener også med sine klubber på kveldstid, noe som fører til en ganske høy belastning. I tillegg til dette er de også elever i videregående skole, noe som forplikter en del arbeid, som igjen fører til en høy totalbelastning.

På spørsmål om hvilke hensyn lærerne tar i planleggingen av treningene, er alle innom temaet belastning. Dette viser at lærerne er bevisste på elevenes belastning, og at dette tas hensyn til i treningshverdagen. Dette er noe som igjen kan gjenspeile seg i elevens tanker om at det er for lite spillaktivitet som inkluderer med- og motspillere (Konradsen, 2009). I studien til Konradsen, (2009), ble det også rapportert om mindre spillaktivitet i sesong, på bakgrunn av intensitet og belastning.

I den forbindelse kan det også tenkes at læreres tanker om hvordan de vil undervise for å oppnå mest mulig læring ikke kan gjennomføres. Dette på bakgrunn av at spillaktivitet som innebærer med- og motspillere ofte inneholder høyere intensitet for utøverne som har høy belastning fra før. Forskning har også sett på forskjellen i belastning i småspill 4 mot 4 og belastning i kamp. Resultatene viser høyere belastning i 4 mot 4 enn belastningen som er i kamp, målt i gjennomsnitt per minutt (Dalen, Sandmæl, Stevens, Hjelde, Kjøsnes & Wisløff, 2021). Det vil derfor kunne tenkes at problemløsende aktiviteter i toppidrett fotball inneholder lavere intensitet enn normalt. Dette kan også være grunnen til at elevene rapporterer at de ønsker mer spillaktivitet, men at det ikke er hensiktsmessig med tanke på belastningen elevene har. Derimot er lav intensitet ingen direkte indikasjon på at John Deweys prinsipper for læring ikke er gjeldende i undervisningspraksisen ved den enkelte skole.

5.1 Begrensinger i forskningen og veien videre

For denne studien finnes det noen begrensninger. Utvalget av intervjuobjekt vil kunne være avgjørende for de resultater som legges frem i oppgaven. Et bredere utvalg, gjennom både antall og geografisk spredning ville kunne gi helt andre funn. På den andre siden representerer utvalget i studien ulike kjønn og aldre, som gjør at utvalget i noen grad er representativt. Det at ulike aldre og kjønn er inkludert vil gjøre studien mer generaliserbar.

Intervju som metode vil kunne skape noen begrensninger, på bakgrunn av at intervjuer ikke har mulighet til å verifisere det som objektene gir uttrykk for. Det vil også kunne være mulig at intervjuobjekter ikke forteller hele sannheten, men svarer det de tror intervjuer er på utkikk etter. Med tanke på intervju som metode vil det også spille en rolle at det innebærer

tolkninger. Forfatter vil i sitt arbeid med oppgaven tolke sitater og meninger, og dette er noe som kan være med å begrense studien.

Spørsmålet videre, er hvor mye belastningen påvirker lærernes metoder for å fremme læring. Elever i Konradsen, (2009), sin forskning ønsket mer tid til spillaktivitet med med- og motspillere. Det kan tenkes at elevene føler det er lite spill, men at lærere og trenere kontrollerte belastningen godt, ved å senke intensiteten i treningen.

Det vil derfor kunne være en naturlig tanke at belastningen er en faktor som kan spille inn når det gjelder Deweys prinsipper for læring i toppidrett fotball. Disse prinsippene kan følges ved mer isolerte øvelser som bærer preg av lavere intensitet. Dette fordi elevene vil kunne reflektere over egne utførelser i de isolerte øvelsene, men de vil ikke skaffe seg erfaringer som omhandler det spesifikke spillet som fotball er. Refleksjoner vil skapes i form av den egne individuelle utførelsen av en oppgave, men det vil være mer krevende å reflektere over handlingsvalg ved bruk av slik metode.

Dette vil være et naturlig steg videre. Konkrete tall på elevenes totalbelastning og observasjon av treninger vil kunne gi bedre forutsetninger for å si noe om belastningens påvirkning på undervisningen. I den forstand vil også treninger i klubb og andre faktorer spille inn i tillegg til undervisningspraksisen som foregår i toppidrett fotball.

5.2 Praktiske implikasjoner og konsekvenser

Formålet med denne studien har vært å hente inn informasjon om læring i toppidrett fotball i videregående skole, og drøfte om lærernes undervisningspraksis stemmer overens med relevante prinsipper for læring.

I forbindelse med denne studien, vil lærere som underviser i toppidrett fotball kunne ta med seg denne kunnskapen inn i jobbhverdagen. En lærer som underviser i toppidrett fotball, har som primæroppgave å legge til rette for læring. Elevene vil ved bruk av Deweys prinsipper da skaffe seg erfaringer og reflektere erfaringene i prosessen mot læring.

På den andre siden er det ingen fasit at lærere som følger Deweys prinsipper er bedre lærere, men det viser at det å følge disse prinsippene fører til læring. Lærere som underviser på en annen måte vil derfor få muligheten til å se at noe annet fungerer, og dette vil kunne være med å videreutvikle lærere i toppidrett. Dette vil igjen kunne gjenspeile seg i ferdighetsnivået på fotballspillere som på et tidspunkt har hatt toppidrett fotball som fag i videregående skole.

6.0 Konklusjon

Det er i oppgaven søkt svar på om lærere som underviser i toppidrett fotball i videregående skole følger Deweys prinsipper for læring. I form av intervju har det blitt innhentet data fra lærerne.

Basert på de innhentede data knyttet opp mot relevant teori, peker veldig mye mot at læringsprosessen i toppidrett fotball følger Deweys prinsipper for læring. Dette støttes opp av lærernes egne betraktninger rundt egen praksis. På bakgrunn av innhentet data bruker lærerne i denne studien problemløsning, samarbeid og refleksjon i treningen for å fremme elevenes læring. Alle lærerne gir i intervjuene uttrykk for at belastning er noe de tar hensyn til i planlegging av trening.

7.0 Referanser

- Bergo, A., Johansen, P. A., Larsen, Ø. & Morisbak, A. (2002). *Ferdighetsutvikling i fotball - handlingsvalg og handling*. Oslo: Akilles.
- Casey, A., & Quennerstedt, M. (2020). Cooperative learning in physical education encountering Dewey's educational theory. *European Physical Education Review*, 26(4), 1023-1037. <https://doi.org/10.1177/1356336X20904075>
- Dale, E., L. (2001). *Om utdanning: Klassiske tekster*. Gyldendal Norsk Forlag AS.
- Dalen, T., Sandmæl, S., Stevens, T. G., Hjelde, G. H., Kjøsnes, T. N., & Wisløff, U. (2021). Differences in acceleration and high-intensity activities between small-sided games and peak periods of official matches in elite soccer players. *The Journal of Strength & Conditioning Research*, 35(7), 2018-2024. <https://doi.org/10.1519/JSC.0000000000003081>
- Dalland, O. (2007). *Metode og oppgaveskriving for studenter*. Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Dewey, J. (1916). *Democracy and Education*. New York: The Macmillan Company.
- Dewey, J. (1996). *Erfaring og tenkning*. I: Dale, E.L. (Red.), *Skolens undervisning og barnets utvikling: klassiske tekster* (s. 53-66). Oslo: Ad Notam Gyldendal.
- Fuhre, J., & Sæther, S. A. (2020). Skill acquisition in a professional and non-professional U16 football team: The use of playing form versus training form. *Journal of Physical Education & Sport*, 20(3) 2030-2035. <https://doi.org/10.7752/jpes.2020.s3274>
- Gabbett, T., Jenkins, D., & Abernethy, B. (2009). Game-based training for improving skill and physical fitness in team sport athletes. *International Journal of Sports Science & Coaching*, 4(2), 273-283. <https://doi.org/10.1260/174795409788549553>
- Gjerset, A., Nilsson, J., Wulf Helge, J., & Enoksen, E. (2015). *Idrettens treningslære*. Gyldendal Norsk Forlag A/S.
- Hubball, H., & Butler, J. (2006). Learning-centred approaches to games education: Problem-based learning (PBL) in a Canadian youth soccer program. *Journal of Physical Education New Zealand*. 39(1), 20. Hentet fra: <https://login.ezproxy.nord.no/login?url=https://www.proquest.com/scholarly->

[journals/learning-centred-approaches-games-education/docview/211198104/se-2?accountid=26469](https://journals.learning-centred-approaches-games-education/docview/211198104/se-2?accountid=26469)

- Kvale, Steinar & Brinkmann, Svend (2015). *Det kvalitative forskningsintervju (2.utg)*. Oslo: Gyldendal Akademisk
- Konradsen, P. (2009). *Hva kjennetegner fotballtilbudet i offentlig og privat skole?* Intervju av lærere og elever (Master's thesis, Norges Idrettshøyskole) <https://nih.brage.unit.no/nih-xmlui/handle/11250/171410>
- Kvamme, O. A., Kvernbekk, T., & Strand, T. (2016). *Pedagogiske fenomener*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk
- Larssen, J., & Martinsen, A. (2020). *Problemløsning individuelt og i grupper*. En kvalitativ casestudie av hvordan elever arbeider med problemløsning individuelt og i grupper. (Master's thesis, UiT, Norges arktiske universitet). Munin UiT Open Research Archive. <https://munin.uit.no/handle/10037/18860>
- Lian Hansen, A. (2021). *Gir refleksjon i kroppsøving læring?* (Master's thesis, NTNU) <https://ntnuopen.ntnu.no/ntnu-xmlui/handle/11250/2784594>
- Lie, M. A. (2011). *Erfaringslæring i kroppsøving: en kvalitativ studie av elevers læring i et undervisningsopplegg i kroppsøving som bygger på Dewey's begreper handling, erfaring og refleksjon* (Master's thesis, HINT). Nord Open Research Archive. <https://nordopen.nord.no/nord-xmlui/handle/11250/147013>
- Loland, S. & McNamee, M. (2016). Philosophical reflection on the mission of the European College of Sport Science: challenges and opportunities. *European Journal of Sport Science*, 17, 63-69. <https://doi.org/10.1080/17461391.2016.1210238>
- Manger, T., Lillejord, S., Nordahl, T., & Helland, T. (2009). *Livet i skolen 1: Grunnbok i pedagogikk og elevkunnskap*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Moen, K. M., Westlie, K., Bjørke, L., & Brattli, V. H. (2018). *Når ambisjon møter tradisjon: En nasjonal kartleggingsstudie av kroppsøvingfaget i grunnskolen (5.–10. trinn)*. Elverum: Høgskolen i Innlandet. <https://brage.inn.no/inn-xmlui/handle/11250/2482450>
- Myhre, R. (1972). *Store Pedagoger i Egne Skrifter*. VI. Amerikansk Progressivisme og Essensialisme. Oslo: Fabritius Forlag.

- O'Connor, D., Larkin, P., Robertson, S., & Goodyear, P. (2022). The art of the question: the structure of questions posed by youth soccer coaches during training. *Physical Education and Sport Pedagogy*, 27(3), 304-319.
<https://doi.org/10.1080/17408989.2021.1877270>
- O'Connor, D., Larkin, P. & Williams, A. M. (2018). Observations of youth football training: How do coaches structure training sessions for player development? *Journal of Sports Sciences*, 36, 39-47. <https://doi.org/10.1080/02640414.2016.1277034>
- Norges Fotballforbund. (2021). *Landslagsskolen*. Hentet 01.03.22 fra
<https://740c073d.flowpaper.com/Landslagsskolen2021/#page=44>
- Postholm, M. B. & Jacobsen, D. I. (2018). *Forskningsmetode for masterstudenter i lærerutdanning*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk
- Ronglan, L. T. (2021). *Lagspill, læring og ledelse. Om lagspillenes didaktikk*. (1.utg, 9.opplag). Oslo: Akilles.
- Sigmundsson, H., & Ingebrigtsen, J. E. (2015). *Idrettspedagogikk* (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget.
- Sæle, O. O., & Hallås, B. O. (2020). *Kroppøving i femårig lærerutdanning*. Oslo: Gyldendal Akademisk
- Sætra, E. (2018). Om forholdet mellom teori og praksis i lærerutdanning. *Norsk pedagogisk tidsskrift*, 102(4), 340-350. <https://doi.org/10.18261/issn.1504-2987-2018-04-05>
- Thagaard, T. (2013). *Systematikk og en innlevelse. En innføring i kvalitativ metode* (4.utg). Bergen: Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS.
- Tjora, A. (2012). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis* (2.utg). Oslo: Gyldendal Norsk Forlag.
- Utdanningsdirektoratet (2020). *Læreplan i toppidrett. (IDR05-02)*. Fastsatt som forskrift.
<https://www.udir.no/lk20/idr05-02>

8.0 Vedlegg

8.1 Informasjonsskriv til lærere

Informasjonsskriv for deltakelse i mastergradsprosjekt om valgfaget toppidrett fotball.

Formål

Jeg heter Sivert Arne Rodum og skal nå i gang med å skrive min mastergradsoppgave innen lektorutdanningen i kroppssøving og idrettsfag ved Nord Universitet Levanger. Denne skal leveres i våren 2022.

Min mastergradsoppgave skal ta utgangspunkt i lærere i faget «toppidrett fotball», og hvordan ulike lærere ved ulike videregående skoler praktiserer faget. Dette innebærer blant annet hvordan læreplanen i faget brukes, og hvordan treningsøktene blir planlagt, gjennomført og evaluert på bakgrunn av blant annet dette.

Metode?

Dette vil være en kvalitativ studie, der innhenting av datamateriale skjer ved bruk av individuelt intervju. Spørsmålene i intervjuet vil omhandle hvordan treningspraksisen er ved den aktuelle skolen sett i lys av aktuell teori, samt refleksjoner rundt fotballpraksisen. Intervjuet vil antakelig vare 45-60 minutter.

Deltakelse, og hvordan vi tar vare på dine opplysninger

Det er frivillig å delta i studien, og hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke deg fra studien uten å oppgi en begrunnelse for dette.

Opplysningene om deg vil kun bli brukt til formålene med denne studien, og alle opplysninger behandles konfidensielt. Deltakere i studien vil ikke kunne gjenkjennes i den ferdige publikasjonen, og det vil heller ikke bli publisert hvilken videregående skole informanten jobber ved. I forbindelse med innhenting av data og behandling av data er det kun meg som student og min veileder ved Nord universitet som har tilgang til data.

Når prosjektet er over, i juni 2022, vil innsamlet data og personopplysninger slettes.

Dine rettigheter

Du som informant og intervjuobjekt i min masterstudie har på alle mulige tidspunkt rett til innsyn i data om deg, og hvordan dine utsagn blir formidlet i oppgaven. Du har også rett til å rette opp i data og også slette data, og kan på alle tidspunkt velge å trekke deg fra studien. Hvis det er ønskelig er du også i din rett til å be om en kopi av data som omhandler deg og dine data som er i studien.

Personvernregelverk skal følges for å verne deg mot at personvernopplysninger blir behandlet på feil måte. Dersom du opplever brudd på dette regelverket, kan du sende en skriftlig klage til datatilsynet.

Nord Universitet har også eget personvernombud, og kan kontaktes på [mail](mailto:personvernombud@nord.no) personvernombud@nord.no, eller telefon 74022750

Høres dette interessant ut, eller du har noen spørsmål til studien, ta gjerne kontakt med:

- Sivert Arne Rodum – Student ved Nord Universitet, Levanger (98466994 eller Sivert_rodum@hotmail.com)
- Arne Sørensen – Universitetslektor ved Nord Universitet, Levanger (95859861 eller Arne.sorensen@nord.no)

8.2 Godkjenning fra Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste (NSD)

Vurdering

 Skriv ut

Referansenummer

886543

Prosjekttittel

Lærere i toppidrett fotball sine erfaringer knyttet til læring og prestasjonsforbedring.

Behandlingsansvarlig institusjon

Nord Universitet / Fakultet for lærerutdanning og kunst- og kulturfag / Kroppsøving, idrett og friluftsliv

Prosjektansvarlig (vitenskapelig ansatt/veileder eller stipendiat)

Arne Sørensen, Arne.sorensen@nord.no, tlf: 95859861

Type prosjekt

Studentprosjekt, masterstudium

Kontaktinformasjon, student

Sivert Arne Rodum, Sivert_rodum@hotmail.com, tlf: 98466994

Prosjektperiode

01.01.2022 - 30.06.2022

Vurdering (1)**07.01.2022 - Vurdert**

Det er vår vurdering at behandlingen vil være i samsvar med personvernlovgivningen, så fremt den gjennomføres i tråd med det som er dokumentert i meldeskjemaet den 07.01.2022 med vedlegg, samt i meldingsdialogen mellom innmelder og Personverntjenester. Behandlingen kan starte.

TYPE OPPLYSNINGER OG VARIGHET

Prosjektet vil behandle alminnelige personopplysninger frem til 30.06.2022.

LOVLIG GRUNNLAG

Prosjektet vil innhente samtykke fra de registrerte til behandlingen av personopplysninger. Vår vurdering er at prosjektet legger opp til et samtykke i samsvar med kravene i art. 4 nr. 11 og 7, ved at det er en frivillig, spesifikk, informert og utvetydig bekreftelse, som kan dokumenteres, og som den registrerte kan trekke tilbake.

For alminnelige personopplysninger vil lovlig grunnlag for behandlingen være den registrertes samtykke, jf. personvernforordningen art. 6 nr. 1 a.

TAUSHETSPLIKT

Informantene i prosjektet er lærer, og har taushetsplikt. Det er viktig at intervjuene gjennomføres slik at det ikke registreres taushetsbelagte opplysninger. Vi anbefaler at dere minner informantene om dette i forbindelse med intervjuene

PERSONVERNPRINSIPPER

Personverntjenester vurderer at den planlagte behandlingen av personopplysninger vil følge prinsippene i personvernforordningen:

- om lovlighet, rettferdighet og åpenhet (art. 5.1 a), ved at de registrerte får tilfredsstillende informasjon om og samtykker til behandlingen
- formålsbegrensning (art. 5.1 b), ved at personopplysninger samles inn for spesifikke, uttrykkelig angitte og berettigede formål, og ikke viderebehandles til nye uforenlige formål
- dataminimering (art. 5.1 c), ved at det kun behandles opplysninger som er adekvate, relevante og nødvendige for formålet med prosjektet
- lagringsbegrensning (art. 5.1 e), ved at personopplysningene ikke lagres lengre enn nødvendig for å oppfylle formålet.

DE REGISTRERTES RETTIGHETER

Vi vurderer at informasjonen om behandlingen som de registrerte vil motta oppfyller lovens krav til form og innhold, jf. art. 12.1 og art. 13.

Så lenge de registrerte kan identifiseres i datamaterialet vil de ha følgende rettigheter: innsyn (art. 15), retting (art. 16), sletting (art. 17), begrensning (art. 18) og dataportabilitet (art. 20).

Vi minner om at hvis en registrert tar kontakt om sine rettigheter, har behandlingsansvarlig institusjon plikt til å svare innen en måned.

FØLG DIN INSTITUSJONS RETNINGSLINJER

Personverntjenester legger til grunn at behandlingen oppfyller kravene i personvernforordningen om riktighet (art. 5.1 d), integritet og konfidensialitet (art. 5.1. f) og sikkerhet (art. 32).

Ved bruk av databehandler (spørreskjemaløyper, skylagring eller videosamtale) må behandlingen oppfylle kravene til bruk av databehandler, jf. art 28 og 29. Bruk leverandører som din institusjon har avtale med.

For å forsikre dere om at kravene oppfylles, må dere følge interne retningslinjer og/eller rådføre dere med behandlingsansvarlig institusjon.

MELD VESENTLIGE ENDRINGER

Dersom det skjer vesentlige endringer i behandlingen av personopplysninger, kan det være nødvendig å melde dette til Personverntjenester ved å oppdatere meldeskjemaet. Før du melder inn en endring, oppfordrer vi deg til å lese om hvilken type endringer det er nødvendig å melde: <https://www.nsd.no/personverntjenester/fyll-ut-meldeskjema-for-personopplysninger/melde-endringer-i-meldeskjema>. Du må vente på svar fra oss før endringen gjennomføres.

OPPFØLGING AV PROSJEKTET

Vi vil følge opp ved planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er avsluttet.

Kontaktperson hos oss: Silje Fjelberg Opsvik

Lykke til med prosjektet!

		<ul style="list-style-type: none"> ➔ Tid på deløvelser kontra tid på spill? Begrunn hvorfor ➔ I deløvelser, bruker du ofte instruksjoner for å legge til rette for riktig løsning? ➔ Innføring av ny øvelse, hvordan vil du gå frem for å introdusere den? ➔ I hvor stor grad bruker du problemløsning som metode i treningen? ➔ Hvor ofte legger du opp til at elevene blir utfordret på nye øvelser der de må bruke litt tid på å finne riktig løsning? ➔ Hvordan ville du lagt opp ei treningsøkt hvis jeg hadde sagt til deg «i dag skal elevene lære mest mulig»?
<p>Vurdering, refleksjon og elevmedvirkning</p>	<p>Individualisering, trening opp mot elevers egne refleksjoner av egen utvikling</p> <p>Elevmedvirkning</p> <p>Refleksjon som en del av læringen, Dewey</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➔ Hva tenker du om individuelle tilpasninger i treningen? ➔ Kan du si litt om hva du tenker om å la elevene ta en aktiv del i hva man bruker treningene til? ➔ I samtaler med elevene, får de mulighet til selv å reflektere om hva

		<p>som er bra og hva som kan gjøres bedre?</p> <p>➔ Vil du si at elever er gode når det gjelder egenvurdering? Hvis ja, begrunn. Hvis nei, kan du fortelle hva du tenker man kunne gjort annerledes for å fremme det?</p>
--	--	---